

ՏՆՏԵՍ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՀԱՆԴԷՍ

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ

Բ. ՏԱՐԻ

1888
ՅՈՒՆԻՍ

ԹԻԼ 9.

ԱՐԵՒԵԼ. ՏՆՏԵՍ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Յայտնի է թէ մինչեւ ցարդ Միւլթեան գործոց տնօրինութիւնը յանձնուած էր Տնօրէն ժողովոյ մէջէն ընտրեալ պատուակալ պաշտօնէից, որք այս կերպով՝ միեւնոյն անձինքը թէ վարչութեան եւ թէ Տնօրէն ժողովոյ միանգամայն անդամք էին լիազօր:

Առաջին տարիներու համար՝ երբ դեռ ժողովականք նորաւարժ եւ Միւլթեան գործերն ալ այնքան կարեւորութիւն չունէին, այս կարգադրութիւն յարմար դատուած էր եւ չէր կրնար աննպաստ հետեւանք մ'ունենալ. սակայն այժմ որ Միւլթեան գործերն բաւական յառաջացած եւ օր ըստ օրէ աւելի կարեւորութիւն կը ստանան, խնամակարաց ժողովը հարկ տեսաւ նոր կարգադրութիւններ պահանջել Տնօրէն ժողովէն. ուստի, Մայիս 25 չորեքշաբթի օր, համագումար ժողով հրաւիրելով առաջարկեց նորընտիր Տնօրէն ժողովոյ նախ՝ որ վարչութիւնը Տնօրէն ժողովէն անջատուի, սրպէս զի երկու ժողովոց ուրոյն ուրոյն պատասխանատուութիւնքն ճշդուին, մին իբրեւ համարատու եւ գործադիր, միւսն իբրեւ համարառու եւ կարգադիր մարմին, ինչպէս Միւլթեան կանոնը կը տրամադրէ՝ երկրորդ՝ ըստ որում մինչեւ ցարդ ամենայն ինչ գրեթէ ժողովոյ ձեռօք կատարուելով մասնաւոր պատասխանատու անձ մը որոշուած

չէր, Միւլթեան կողմանէ շինութեանց արտօնագրի ստացման կանոնաւորապէս մղում տալու համար՝ առաջարկուեցաւ այդ պաշտօնը յանձնել մասնաւոր անձի մը որ պարտաւոր ըլլայ համար տալ ամեն շարժութեան վրայ:

Տնօրէն ժողովն առաջարկեալ խնդիրներն անմիջապէս նկատողութեան առնելով ինչպէս նաեւ յետոյ իր կողմանէ ալ ուրիշ առաջարկներ ընելով, երկուց ժողովոց համաձայնութեամբ հետեւեալ կարգադրութիւններն որոշուեցան:

Ա. Տնօրէն ժողովոյ նախկին չորս անդամոց երկուքը վարչութեան անդամ ընտրուին, որպէս զի գործերն ըստ կարի փորձառութեամբ առաջ մղուին:

Բ. Տնօրէն ժողովոյ մէջէն առնուած վարչութեան երկու անդամք՝ ազատ լինին սոյն ժողովոյ նիստերուն ալ ներկայ գտնուիլ, իրաւունք չունենալով սակայն քուէ տալ վարչական խնդրոց մասին՝ ճիշդ այն դրութեամբ ինչպէս որ Տնօրէն ժողովոյ անդամք կը գտնուին Ընդհ. ժողովոյ մէջ, (Տես. Հիմ. Կան. յօդ. 55):

Գ. Այս կարգադրութիւն առժամանակեայ լինի ցգումարումն յաջորդ տարեկան Ընդհ. ժողովոյ:

Դ. Ինչպէս մինչեւ ցարդ՝ նոյնպէս առ ժամանակ մը եւս վարչութեան անդամոց տալտօնաւարութիւն պատուակալ ըլլայ, այսինքն անդամք միայն

այցեգիրն մը ստանան, մինչեւ որ Մի-
ուութեան պիւտճէն ներէ թողակաւոր
պաշտօնէութեան:

Ե. Վարչական մարմնոյն կողմանէ
Ընդհ. Տնօրէնի համար պարտաւորիչ
ԸԼԼայ ներկայ գտնուիլ Տնօրէն ժողովոյ
նիստերուն՝ տեղեկութիւն տալու հա-
մար Միութեան չաքաթական գործառ-
նութեանց վրայ:

Զ. Տնօրէն ժողովոյ կողմանէ պաշ-
տօն յանձնուի մասնաւոր անձի մը՝ մղիչ
եւ պատասխանատու արտօնագրի գոր-
ծոյն՝ այցեգիրն մը յատկացուելով իրեն
այդ պաշտօնին համար:

Է. Վարչութեան անդամ ընտրեալ
անձինք՝ Տնօրէն ժողովոյ մէջ բազմեւ-
նուն համար այցեգիրն չպիտի ստանան
բաց ի Ընդհ. Տնօրէնէ, որոյ ներկա-
յութիւն պարտաւորիչ է Տնօրէն ժո-
ղովոյ նիստերուն:

Ը. Յանուն Միութեան ստորագրե-
լու մասին որոշուեցաւ՝ սովորական ըն-
թացիկ գործոց համար երկու ստորա-
գրութիւն գործածել, այսինքն Ընդհ.
Տնօրէնի եւ Գանձապետի, իսկ կարե-
ւոր գործերու համար երեք ստորա-
գրութիւնք, այսինքն առջիններուն
վրայ պիտի յաւելնայ Տնօրէն ժողովոյ
ատենապետին եւ կամ դեր-ատենա-
պետին ստորագրութիւնը:

Գալ թուով պիտի հրատարակենք
Միութեան ամեն ժողովականաց եւ
պաշտօնէից անուանց ցանկն:

Թ Ո Չ Ո Ւ Ն Ք

Դարձեալ եկայք, թռչունք սիրուն՝
Աւետելով զգարուն.

Դարձեալ եկայք երամ երամ
Սփոփել ձեր բարեկամ.

Բարի եկայք դուք յիմ պարտէզ,
Սիրուն թռչունք՝ ողջոյն ձեզ:

Դարձեալ եկայք՝ ընդ լեռ ու ծով
եւ անապատ անցնելով.

Եկայք դարձեալ՝ թռչունք սիրուն,
Զարթուցանել զիս այգուն
Ճիւղճիւղներով ձեր հեշտալուր
Յերազներէն իմ տխուր:

Քնքուշ սարեկ, զուարթ խայտիտ
եւ դու արտոյտ ուշամիտ,
Դու կարմալանջդ՝ աշխոյժ երգիչ,
Դու ծիծառնիկ սրաթռիչ,
Եւ դու սոխակ մեղամաղձոտ,
Որչափ էի ձեզ կարօտ:

Սիրուն թռչունք, եկայք դարձեալ
ի պարտէզն իմ հիւրընկալ.
Ընդ վարդենեօք դեռաբողբոջ
կամ ծառոց բարձր՝ ի խողոջ
Ճարտարահիւս յօրինել բոյն
Ծաղիկներով գոյնզգոյն:

Ես ոչ հրացան չարժեք գիտեմ,
Եւ ոչ կամիմ ձեզի դէմ
Զերդ նենգաւոր լարել ծուղակ.
Եկայք հապա համարձակ,
Զեր զուարթուն ճիւղճիւղներով
Թռչըտեցէք սպահով:

Սիրեմ ես ձեր կայթ ու կաքաւ,
Զեր երթեւեկ սրարաւ.
Թող իմ վարդեր ձեր հիմնեան
Պայքարներու զոհ ըլլան,
Զիմ կեռասներն ալ թալլեցէք,
Ես գանգատիմ ոչ երբէք:

Սիրուն հիւրեր իմ պարտիզիս
Եկայք տօնել զմայիս,
Եւ տուք միմեանց սիրոյ համբոյր
Ընդ վարդենեօք հեշտաբոյր.
Ո՛հ գոնէ ոչ իրեւ մարդու
Զեր համբոյրն է մանտնտու:

Մինչ հիացեալ առաւօտուն
Երգէք անոյճ՝ ոլորուն,
Եւ կամ ճկուն ոստի վերայ
Որ մեղմ հովէն երերայ՝
Մինչ տատանիք անհոգաբար,
Զեր կեանքն առնու՛մ ինձ տիպար:

Թէ ոչ տերեւ մի ծածանի
Առանց վերին հրամանի,
Թէ Աստուած տայ ձեզ հատիկներ
Որ բնաւ չէք սերմաներ,
Անշուշտ լսէ եւ իմ միմունջ
Երբոր երգեմ տխրաշունչ:

22 Մայիս 1888 Մ. ԱձէՄեԱն

ԳԻՏԱԿԱՆ

ՀՈՏՈՏԵԼԻՔ

Բաղդաստրիւն երկու սեռից միջեւ

Շատեր, իրեւ առած, կուզեն հաստատել թէ արական եւ իգական սեռերու ֆիզիքական եւ մտաւորական կարողութիւններն ինչպէս նաեւ զգայարանաց նրբութիւնը բացարձակապէս հաւասար են: Մանաւանդ այս վերջնոց (զգայարանաց) գալով, իրողութիւնը այնչափ անժխտելի կ'երեւի որ բնախօսութեան գիրքերն իսկ զանց կառնեն այս մասին խօսիլ: Մարդ կարծես կանխաւ ապացուցած կը համարի զայն: Սակայն հարեւանցի քննութիւն մը բաւական է այս նկատմամբ մի քանի տարբերութիւններ ի վեր հանել երկու սեռերու միջեւ: Օրինակի համար, շոշափեղիքի կանանց քով ընդհանրապէս աւելի փափուկ է քան արանց քով եւ այս պատճառաւ է որ կանայք աւելի ընդունակ են ամենէն նուրբ ասեղնագործութեանց: Լսեցեալ եւ Տեսնեցեալ մասին ցարդ բաղդատական որ եւ է փորձ մը չէ եղած որ թոյլ տայ սեռերու հաւասարութեան ի նպաստ կամ ընդդէմ կարծիք մը յայտնելու: Բայց նաշակեղիքի կողմէ, բաւին բուն նշանակութեամբ, մտրդիկ ընդհանրապէս աւելի օժտեալ կերեւին քան կանայք: Այս պատճառաւ է որ խոհարարութեան արուեստը, մեծ մասամբ, զօրաւոր սեռին անժխտելի մենաշնորհն

եղած է: Գինիէն հասկցող կանայք հազուագիւտ են եւ թէ նոցա մէջ որկրամոլներ խիստ քիչ կան:

Վերջապէս, հոտոտեցեալ վրայ վերջերս Միացեալ-Նահանգաց մէջ հետաքրքրական եւ համոզիչ փորձեր եղած են ի ձեռն պարունայց Նիքոլսի եւ Պէյ-լիի, որք իրենց փորձերու արդիւնքը հաղորդած են Ամերիկայի գիտութեանց յառաջադիմական Ընկերակցութեան:

Երկու բնախօսք, փորձի համար, քանի մը խիստ հոտաւէտ նիւթեր ընտրած են, ինչպէս մեխակի ոգի (գարեկեֆիլ ռուհը), սխտորի մուգ (սարսափ խիւրասար), աւիս քրիւսիֆ, (գառն նուշի խիստ հոտով նիւթ մը), եւայլն: Այս նիւթերուն իւրաքանչիւրէն որոշեալ քանակութիւն մը ջուրի մէջ հալեցնելով, կարգ մը շիշեր պատրաստած են, այնպէս որ առաջին շիշը, որ օրինակի համար, 1 հարիւրերորդակրամ սխտորի մուգ կը պարունակէր 1 քիլո ջուրի մէջ, երկրորդը առաջինին կիսուն չափ գորաւոր (այսինքն հոտաւէտ) էր, երրորդն ալ երկրորդին կիսուն չափ, եւ այսպէս շարունակաբար, մինչեւ որ վերջին շիշին մէջ սխտորին հոտը բոլորովին անհետացած էր: Այսպէս ըրած են նաեւ միւս բոլոր հոտաւէտ նիւթերուն համար, եւ թուանշաններ դնելով շիշերուն տակը, զանոնք իրարու հետ խառնած եւ հրաւիրած են ժողովուրդն որպէս զի շիշերը իրենց բնական շարքին մէջ դնեն մի միայն հոտոտեցեալ միջոցաւ:

Այս պարզ փորձերէն նախ հաստատուած է որ հոտոտեցեալ զգայականութիւնը մեծապէս կը տարբերի մէկ անձէ միւսն: Այսպէս երեք արու անձինք կարողացած են ճանչնալ աւիս քրիւսիֆը այն շիշին մէջ, որուն ջուրն աւիս քրիւսիֆէն երկու միլիոն անգամ ծանր էր — յանհունս փոքր քանակութիւն մը, որ քիմիական ամենափափուկ լու-

ծումն իսկ կարող չէ զայն ճանչել : Այլք, ընդհակառակն, երրորդ կամ չորրորդ շիշին մէջ իսկ ասիս քրիստիան հոտը չէին առներ :

Բայց այս փորձերուն ամենէն հետաքրքրական արդիւնքը՝ եղաւ հաստատել երկու սեռերու հոտառութեանց միջեւ կեցող մեծ տարբերութիւնն : Այս փորձերն եղան ամեն կարգի 44 մարդոց եւ 58 կանանց վրայ, եւ եզրակացութիւնը սա եղաւ որ, միջին հաշուով, արանց հոտոտելիքը կանանց հոտոտելիքէն երկու անգամ աւելի զօրաւոր է : Զոր օրինակ կանայք, առանց բացառութեան, 1 առ 20000 ասիս քրիստի պարունակող ջուրին հոտը չէին առնուր, մինչդեռ մարդոց մեծ մասն կը ճանչնային զայն 1 առ 100000 ջուրի մէջ :

Մարդիկ 1 առ 250000 լիմոնի ոգի պարունակող ջուրին հոտը կառնէին, իսկ կանանց համար այս քանակութեան կրկինէն աւելի պէտք կ'ըլլար, որպէս զի կարենային անոր հոտը առնել : Միեւնոյն արդիւնքը կուտային սխտորն եւ միւս հոտաւէտ նիւթերը :

Հոս անշուշտ ընդհանուր օրէնք մը կայ, եւ այս օրէնքն ուղղակի հակառակ է այն տարածեալ կարծեաց, որ կանանց կը վերագրէ հոտոտելեաց մասնաւոր նրբութիւն մը, յենով նոցա անուշահոտ իւղերու համար ունեցած ակներեւ ճաշակին վրայ : Ընդհակառակն, այս ճաշակը շատ հաւանօրէն յառաջ կուգայ սա իրողութենէ թէ՛ կանայք մարդոցմէ նուազ հոտ կառնուն եւ հետեւաբար մարդոց չափ անհանգիստ չեն ըլլար հոտերէն :

Թող զգուշանան ուրեմն այն կանայք որ չարաչար կը գործածեն անուշահոտութիւններն, առանց կասկածելու իրենց սքանչացողներուն վրայ ըրած գէշ ազդեցութենէն :

Այսուհետեւ միշտ պէտք է գիտնան թէ իրենց քիւնի զգացածէն՝ երկու ան-

գամ աւելի անուշ կը հոտին այր մարդոց քթերուն համար եւ հետեւապէս կրկնապատիկ քիչ պէտք է քսուիլ եւ չափը չանցունել :

ՏՐ . Բ . ՄԻՆԷԼՃԵԱՆ

40 Մայիս, 1888

ԸՆՏԱՆԻ ՄԵՂՈՒՆ

Մեղուք, նշանաւոր իրենց բնազդ-մամբն, բարքովն ու թանկագին արտադրութեամբքն տարածուած են Եւրոպիոյ ամէն մասանց մէջ եւ կը սնանին ծաղկանց նեկտարովն : Սոյն միջատն, յարտաքուստ այնքան տկար, կ'ապրի հրաշալի կանոնաւորութեան մը մէջ : Հանրապետութեան մը ներքեւ որ մեծ բնախօսաց ոմանց ուշադրութեան առարկայն եղած է, եւ ինչ որ մեղուն ըրած է բնութեան գեղեցիկ հրաշակերտներէն մին :

Մեղուաց ամբոխն կազմուած է երեք տեսակ անհատներէ : Էգ մեղուէն որ քաղուհի անուան ներքեւ մօր պաշտօնը կը կատարէ, հարիւրաւոր արուններէ որք սահմանուած են սերնդեան յառաջացման, եւ վերջապէս քսան կամ երեսուն հազար գործաւորներէ որք նպատակ ունին յարատեւ աշխատիլ մեղրամոմն արտադրելու եւ փշիչներն կազմելու համար :

Գարնան եւ ամառն եղանակաց մէջ մեղուք ծաղկանց բաժակին մէջ կը մտնեն ծծելու համար նոցա անուշաբոյր հիւթն : Զպիտի խօսինք աստ նոցա հիանալի ճարտարութեան վրայ որով կը շինեն իրենց բոյներն եւ ո՛չ ալ այն մեծասքանչ կարգապահութեան վրայ որ կը տիրէ նոցա փոքրիկ հանրապետութեանց մէջ : Կարեւորագոյն մեզ համար նախ ճանաչել է իրենց խայթումն որ ինչ ինչ պարագայից մէջ կրնայ արդարեւ պատճառել խիստ մեծ վտանգներ, երբեմն իսկ մահաբեր : Ո՛չ միայն մեղուն մեքենական խայթուած-

քըն կարտագրէ մի սաստիկ ցաւ, այլ եւ այն թոյնն որ դուրս կ'ելնէ ասեղէն մտնելով մեր մարմնոյն մէջ: Սոյն թոյնն, որ իւր պատճառած երեւոյթներովն կը նմանի մի քիչ իժի թոյնին, մաքուր եւ պայծառ է ցորչափ կենդանւոյն ասեղին մէջ է, եւ կը չորնայ ու կը թանձրանայ օդոյն ազդեցութեան ներքեւ, մարդոյս շրթանց վերայ, աղի եւ կծու համ մը կ'արտագրէ եւ ո՛չ կը կարմրցնէ ու կը կանաչցնէ բուսային կապոյտ գոյներն:

Ո եւ է անխորթ տպաւորութիւն մի յառաջ չը բերէր, բայց եթէ ասեղի մը ծայրովն զայն մեր մարմնոյն մէջ մտցնեմք, կ'արտագրէ սաստիկ ցաւ, բորբոքում, եւ երբեմն իսկ աղէտալի վախճան մը կ'ունենայ: Երեսնամեայ գիւղացի մը մեղուէ մը խայթուելով, գետին ինկած եւ յաջորդ երկվայրկեանին մէջ մեռած է եւ յետ մահուան քթէն տուտ արիւնհոսութիւն մը եկած է:

Զով ջուրն, խիստ աղի ջուրն, մեղրն, ձէթն, ալքօօլն, մեկոնն (խաշխաշ), ալօօնիալն (նշատր), մէզն, լորձուքն, իրրեւ դարման օգտակար կրնան ըլլալ մեղուաց խայթուածքին դէմ: Ուշադրութեան արժանի կէտ մ'եւս կայ, այն իսկ զգուշութեամբ վէրքին մէջէն դուրս հանելն է միջատին ասեղն: Պէտք չէ վիրաւորեալ մասին վրայ ճնշում ի գործ դնել որով թոյնն կրնայ վէրքին մէջ առաւել եւս մոնել: Խիստ նուրբ մկրատներով որք վիրաբուժից քով կը գտնուին, հարկ է կտրել մորթին սովորական մակերեսն գերազանցող մասն, յետոյ գնդաւորով մը կամ լաւագոյնս խիստ նուրբ ասեղով մը, մսին մէջ մնացածն անհրաժեշտ է դուրս հանել: Յետ սոյն փոքր գործողութեան, կը ծածկեն վիրաւորեալ մասն, աղի ջրոյ մէջ թաթխուած լաթի կտորներով:

Միջին դարու մէջ կարգ մը բժիշկներ, կարծելով գտնել մեղուաց մէջ

բուժիչ յատկութիւններ, դանոնք խորոված եւ փոշւոյ վերածելով իբր դեղ գործածած են տեսողութեան, լսելաց հիւանդութեանց դէմ: Մեղուք ոչ միայն իբր դեղ գործածուած են (ինչ որ այսօր արգիլեալ է բժշկաց) այլ եւ իբր կարեւորագոյն սնունդ:

Վկայ Հնգկաստանի հարաւակողման եւ Սէյլան կղզւոյն բնակչաց բազումք որք մեղուն ամենայն ախորժանօք կը ճաշակեն:

Մ. Գ. ՄՕՁԵԱՆ

Տ Ն Ա Կ Ա Ն

ՔԱՐԻԼՂԻՆ ՎՏԱՆԳԱՅ ԴԵՄ

Քարիւղին գործածութիւնը եւս քան զեւս տարածելով՝ վտանգներն ալ դժբաղդաբար օր ըստ օրէ կաւենան. դիւրին միջոց մը կայ սակայն հրդեհին առաջքն առնելու համար՝ եթէ քարիւղը բռնկի. պէտք է միշտ տան մէջ պատրաստ ունենալ շիշ մը լեցուն ալօօնիալ (նշատր). շիշին պարունակութիւնը թափելու է սենեակին մէջ երբ հրդեհի սկզբունք տեղի ունենայ. ալօօնիալին շոգիները անմիջապէս բոցերը կը մարեն. ալօօնիալին սոյն յատկութիւնը կրնայ ի գործ դրուիլ ոչ միայն քարիւղին այլ նաեւ ամեն դիւրաւառ նիւթերու համար:

ՋՐՈՏ ԲՍԹԱԹԵՍԸ ԼԱԻՅՐԵՆԵԼ

Երբ բաթաթէսները ժամանակէն առաջ փրցուին՝ կը պատահի յաճախ որ հակառակ ամեն ճգանց լաւ չեն եփիր եւ ջրոտ ու անհամ կըլլան: Այս տեսակները պէտք է փուռի կամ օճախի մօտը գնել ութ օրի չափ, որով իրենց պարունակած ջրոյն մէկ մասը կը կորսնցնեն եւ աւելի ալիւրոտ դառնալով ախորժելի համ մը կը ստանան:

րելի է, ուրեմն ահա մի նոր տնտեսական նիւթ, այն է «Տնտեսական հրալոյցը», allume-feux», որուն՝ մօտ աւելոց մէջ ծանօթացած եմ եւ անձամբ փորձելով, նորա իսկական արժէքն գնահատած եմ, ու փափագելով թէ ձեզ եւ թէ Տնտեսի բոլոր բաժանորդաց մի ամենաչնչին ծառայութիւն մատուցանել, ահա ներկայիս նորա գործածման միջոցներն ու նորա օգտակարութիւնը ըստ կարեւորն բացատրելով ի ներքոյ՝ ձեր դատողութեանը կը յանձնեմ. ուստի եթէ արժան համարիք անշուշտ ձեր թերթին մի անկիւնը կը շնորհէք ներկայիս յօգուտ եւ ի գիտութիւն Տնտեսի ընթերցողաց:

Մեծապատիւ տէր, հաճեցէք ընդունել այս առթիւ իմ խոնարհ յարգանացս հաւաստիքն, որով մնամ

ՄԻՀՐԱՆ Գ. ԱՒԱԳԵԱՆ

ԳՈՐԾԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՇՐԱՆՈՅՑԻ

Առաւօտները կամ ո եւ է ատեն կրակ պատրաստելու համար պէտք չի կայ կանխաւ ածուխ թաղել եւ կամ կտաւի կտորուանք կազի մէջ թաթախել եւ վառել, յորոց առաջնայն վնասը թէ եւ այնչափ մեծ բան մը չէ, այլ վերջնայնը բուսական մեծ է նիւթակտնէն աւելի կենսական վնասներն ի նկատի առնելով, զի լաթ եւ կազ սպառելն ի մի կողմ դնելով (սա եւս պէտք է գիտնալ որ քրջեղէններն եթէ շատնալու լինին քաշով կրնայ վաճառուիլ գնողներու), նորա գարշելի հոտէն յառաջ եկած վնասներն մի առ մի թուելը բժշկաց կը թողում. ուստի տնտեսական հրալոյցը սոցա բոլորին ալ առաջը կրնայ առնուլ եւ հետեւեալ կերպով պէտք է գործածել զայն:

Միայն կրակ չինելու համար, կրակարանին մէջ ածուխը լեցնելէ յետոյ նոյն հրալոյցէն փոքր ընկուզի մը չափ

կտրտելով, պէտք է լուցկիով մը վառել եւ ածուխներու մէջ զետեղելով վրան ալ ածուխներ չարել այնպիսի դիրքով մը, որ թէ բոցին արգելք չըլլայ եւ թէ բոցը ունայն չեւլայ, որ ըսել է թէ բոցը պէտք է ածուխներուն դպչի որ վառէ զանոնք, այսպէսով գոյացած քիչ մը կրակը հովահարով մը պէտք է հովահրել եւ կամ կրակին վրայ լայն խողովակի մը կտոր դնել, որ ինքնին հոլը կարծարծէ եւ կը պատրաստէ. աւելի խոշոր կտորներ, զոր օրինակ մեծ ընկուզի մը չափ մէկ կտորը կրնայ լուացքի եւ սենեկի վառարաններ ու հացի փուռեր վառել, բնականաբար քիչ մը փայտի փոքր կտորներ դնելով, զի փայտը ածուխի պէս դիւրավառ չէ:

Կրակարան մը 2 փարայ եւ վառարան մը կամ փուռ մը 4 փարայ ծախքով կրնայ վառուիլ տնտեսական հրալոյցով, զոր ի թուրքիա ներմուծողն է Մեծապատիւ Մինաս էֆ. Պալեան մեծաքանակ վաճառող հրալոյցիս, որուն գրասենեակը կը գտնուի ի Ղալաթիա, մաքսատան դիմաց Բէօզէեան խանին մէջ թիւ 1:

Մանրավաճառաց ոմանց քով ալ կը գտնուի:

ՄԻՀՐԱՆ Գ. ԱՒԱԳԵԱՆ

ԱՅԼԵԻԱՅԼ ՔԱՂՈՒԱԾԲ

— Բնակութեան համար 60,000 ի մօտ տուն կայ եղեր Լօնտրայի մէջ:

— Սուէիչի ջրանցքին երկայնութիւնը 100 մղոն է, իսկ խորութիւնը 26 ոտք կամ իբրեւ 8 մէթր:

— Քրիստոնէից թիւը՝ ամբողջ Հնդկաստանի մէջ, հազիւ 2,000,000 ի կը հասնի:

— Ամենէն աւելի ծանրաբեռնեալ ժողովուրդը Եւրոպիոյ մէջ՝ Գալղիոյ ժողովուրդն է, որ իրարու վրայ մարդ

գլուխ 112 1/2 ֆրանք տուրք կը վճարէ :

— Արագ խօսող մարդիկ՝ կըսէ Անգլիական լրագիր մը, մէկ ժամու մէջ եօթէն մինչեւ ութ հազար բառ կարտասանեն :

— Միայն Լօնտրայի մէջ հրատարակեալ լրագրաց թիւն 400 է աւելի է :

— Անգլիոյ մէջ 50,000 ի մօտ անձինք կան որ բնակելու որ եւ է տեղ մը չունին :

— Ալճէրի եւ Բլաթա գետի կողմերը գտնուած երկիրներու մէջ ձիերու թիւը մարդոց թիւէն աւելի է :

— Նիակարայի ջրվէժը, 154 ոտք բարձրութիւն ունի :

— Կոյրերը՝ Եւրոպիոյ ուրիշ երկիրներէ աւելի շատ են Սլաւոնիոյ մէջ :

— Թէյը՝ Չինացի հեղինակաց գըրուածոց նայելով, ութերորդ դարու մէջ գտնուած է, իսկ Եւրոպա մուտ գտած է 1591 ին Տանիմարքացոց ձեռք :

— Աւել ծովն՝ իր անունը կառնէ իր շրջակայ եզերաց տխրալի երեւոյթէն :

— Ձին՝ ուղիղ ձամբու վրայ բեռ տանելու համար ութ մարդոց զօրութիւն ունի . (Անգլիական հուժկու ձիերը) :

— Ճանչցուած աղամանդներու մէջ ամենէն մեծն է Պրականցա կոչուածն, որ փորթուկալի արքայական թագին վրայ կը գտնուի եւ չի յղկուած՝ ԸԼԼալով 1680 քարաթ կը կռէ :

ՀՐԷԻՑ ԹԻՒԸ Երուսաղիմայ մէջ արագ աճելու վրայ է, մինչդեռ 1880 ին 5000 ի չափ էին, այժմ 50,000 է աւելի կը հաշուին, կըսէ Անգլ. թերթ մը, սորա պատճառ ցոյց տալով Հրէից վերջին հալածանքներն ի Ռուսիա :

ՁԱՐՄԱՆԱԼԻ ՁՈՒԴԱՅԻՊՈՒԹԻՒՆ ՄԸ : Հէտրում գիւղի մէջ Րամուս Թ-հօրսէն Մալէօ անուն կալուածատէրն՝ ծնած

մեռած եւ թաղուած է Գերմանիոյ Վիլհէլմ կայսեր հետ միեւնոյն օրերու մէջ : Գիւղին եկեղեցականը յիշեր է այս զարմանալի պարագան ննջեցելոյն դամբանականը խօսած միջոցին :

ԿԱՆԱՅԻ ՀԱԳՈՒՍՏԻՅ ՎՆԱՍՆԵՐՆ : Անգլիոյ ընդհանուր արձանագրութեանց տետրակէն ստուգուած է թէ կրակէ կամ այրուածքէ մեռնողներու թիւը՝ մինչեւ 5 տարեկան հասակի համար մանչ եւ աղջիկ հաւասար են, 5 էն մինչեւ 10 տարիքը՝ աղջկանց թիւը մանչերու կրկնապատին է, 10 տարիքէն մինչեւ 20՝ աղջկանց թիւը կը բարձրանայ 102ի 27 մանչերու դէմ եւ քսան տարիքէն վեր՝ համեմատութիւնը կը ԸԼԼայ 71 կանայք 22 արանց դէմ :

ՕԴԱԶՍՓ ՏՈՒՆԿ ՄԸ : Վիէնայի ծաղկանց վերջին ցուցահանդէսի մէջ ի տես դրուած էր տունի մը որ մօտալուտ փոթորիկը եւ երկրաշարժը իմացնելու յատկութիւնն ունի : Օդային կամ ստորերկրեայ պատահարաց տեղի ունենալէն 48 ժամ առաջ յիշեալ տունկի տերեւներն չարժուէն երեւոյթ մը կտտանան այնպէս որ վարժուող մէկը կրնայ իսկոյն գալիքն դուշակել :

ՆՈՐ ԳԻՏԵՐ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԿԱՆԱՅ : Յայտնի է թէ քաղաքակրթեալ ազգաց կառավարութիւններն քաթեմքի գրասենեակներ ունին՝ ուր կը գիմէ նոր գիւտ մը գտնողը եւ պատի տուրք մը վճարելով արձանագրել կուտայ իր գիւտը, հետեւաբար ուրիշ մը չի կրնար չինել նոյնը եւ այսպէս ինք կօգտի անկից իր կարողութեան եւ գիւտին կարեւորութեան համեմատ : Գերմանական տիկնանց լրագիրը՝ Ամերիկացի կին արհեստագիտաց վրայ հետեւեալ տեղեկութիւններն կուտայ՝ հիւսիսային Ա-

մերիկայի բաթէնթի գրասենեկին տեղեկագրէն քաղելով:

Ոչ նուազ քան 1900 բաթէնթ արծանագրուած կան տիկնանց անուամբ, ասկից զատ շատ մ'ալ կանացի գիւտեր կան արանց անուամբ արծանագրուած: Աչքի զարնելիք բան մ'է թէ կանանց հնարագիտական ոգին՝ շատ անգամ իրենց սեռին բնաւ վերաբերութիւն չունեցող բաներու վրայ ալ կը տարածի: Ստորերկրեայ գիտակն՝ տիկին Մաթհըր գտած է Նիւ-Եօրքի մէջ. տիկին Մօնթ-կըմըրի՝ տեսակ մը գրահաւոր պատերազմական նաւերու համար գիւտ մը, եւ օրիորդ Կօշմ՝ նոր տեսակ թնթանօթ մը հնարած է. Պալթիմըրցի տիկին մը՝ երկաթուղեաց ճամբաները եւ ուրիշ մ'ալ թրամվէյի ճամբաները չըտկելու ձեռնարկած է նոր դրութեամբ մը. տիկին Պիչլի գաղափարած է նաւաբեկեալները ազատելու նաւ մը. Բէնսիլվանիոյ մէջ տիկին Թանի՝ ընկըզմեալ նաւերն վեր հանելու միջոց մը գտած է, օրիորդ Պըրտ՝ նոր շոգեսուղիչ մը, Օհիօնի մէջ տիկին Պօմօն նոյնպէս գտած է տեսակ մը ազատիչ նաւ: Բայց կանանց տրուած բաթէնթներուն մէջ շատ ալ կայ, որ նոյն իսկ իրենց ճիւղին կը վերաբերի, գորօրինակ. օրիորդ Բօշընթալ հնարած է բարեփոխեալ կարի մեքենայ մը, զոր տիկին մը կարող է ձեռքի գրպանակին մէջ պահելով իր գացած տեղը գտնուած սեղանին վրայ հաստատել եւ գործածել:

ԿԱՆԱՆՑ ՇԱՐՅՈՒՄԸ: Յայտնի է՝ թէ քաղաքակրթեալ կոչուած աշխարհի ամենամեծ մասին մէջ տակաւին չէ ճանչցուած կանանց իրաւունքը ի մասին արանց հաւասար ուսանելու եւ գործադրելու՝ բժշկութեան, իրաւագիտութեան եւ այլ բարձրագոյն արհեստից ուսումը եւ կրթութիւնը: Այս նախապաշարման կամ լաւ եւս անիրաւուն-

թեան դէմ շատոնց ի վեր կը մաքառի՝ Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի տիկնանց գիտնական մասը, եւ այս շարժումը օր օրի ծաւալելու վրայ է մեծ եռանդով: Այս օրերս 125,000 ֆրանք նուէր ըրաւ Գերմանացի տիկին մը Լիբիսկայի տիկնանց ընկերութեան՝ կանացի բժիշկներու ուսանողութեանց օգնելու նպատակաւ, նոյնպէս գործարանատէր տիկին մը վեց հարիւր հազար ֆրանք խոստացեր է միեւնոյն ընկերութեան՝ կանացի ուսանողաց մասնաւոր դպրոց մը հաստատուելու համար: « Ինչպէս կերեալ, կանանց իրաւանց պաշտպանութեան համար՝ Թիւպինկէնի տիկին բրօֆէսօր Մաթիլտէ վէպէրի շարժումը՝ իրական արգիւնք կարաադրէ» կըսէ Գերմանացի թերթ մը:

Տիկին վէպէր՝ կանանց իրաւանց պաշտպանութեան համար հաստատեալ ընկերութեան մը գլխաւոր գործիչներէն մէկն է:

ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՀԱՒԿԻԹՆԵՐ

Հաւկիթը հին ատեն տիեզերքի խորհրդանշանը կը նկատուէր: Յամաքը՝ կըսէին Պարսիկներ, հաւկիթի կեղնն է, ջուրը՝ սպիտկուցն, կրակը՝ դեղնուցն, և օդը կը գտնուի կեղնի և մորթի մէջ տեղ: Ըսողներ կային, որ տիեզերքը հաւկիթի մը Թուխսէն ելած է և փրկիսոփաներ կային, որք հաւկիթ չէին ուտեր, որովհետեւ արարածի մը կեանքը կը տեսնէին անոր մէջ:

Հաւկիթներու զատկական գործածութիւնը աչքի զարնուող բան մըն է, և պէտք է ըսել, որ Քրիստոնէութենէն ալ հին է այս բանը: Նէվրուզի, այսինքն Պարսից ամանորի շնորհաւորական ընծայներու առաջին բանը ներկուած, ոսկիզօծուն հաւկիթներ էին: Յաջորդաբար մոզական, հեծանոսական

և մահմետական կրօններ ընդունեցին Պարսիկներ, և ձեռքէ չժողուցին նէվրուզի հաւկիթներն:

Պրէնտս կրսէ. Պարսիկներու մէջ ձուական այս ծէսը՝ երկրի զարնանային արթնութեան նշանն էր, և բնութեան Արեգակի յաղթութիւնը կը նշանակէր: Քրիստոնեայք Արդարութեան արեգակի յաղթութիւնը կ'ըմբռնեն զան, այն յաղթութիւնն այն՝ զոր մահուան վրայ տարաւ Քրիստոս իր յարութիւնով:»

Հրեայներ պինտ խաշուած հաւկիթներ կը գործածեն Ձատկին, և րաբբուններուն նայելով Ձիզ թոշունի խորհրդանշանն է, որով արդարները պիտի կերակրուին հանդերձեալ կեանաց մէջ:

Անկղիերհեն

Յ. Մ. ՏՈՒՏՈՒԽԵԱՆ

ԿՆՈՋ ՄԸ ՄԱՐՄՆՈՅՆ ՃՇԳՐԻՏ

ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Եթէ կին մը կուզէ գիտնալ թէ՛ արդեօք իր սեռին կատարեալ մէկ տիպարն է թէ ոչ, կրնայ վերահասու ըլլալ հետեւեալ կանոնաց դիմելով եւ ցուցուած թուանշաններն ճշգրտելով:

Նախ հասակին գալով՝ ճաշակք կը տարբերին, բայց Մետիսեան աստղիկ 65 մատ (160 սանթիմ) բարձրութիւն ունի եւ շատ արձանագործ եւ պատկերհաններ այս չափն ընդունած են իբրեւ սքանչելի հասակ կնոջ մը համար: Նոյն հասակաւ կին մը պէտք է ունենայ 158 լիպրա (46 հոսայ) ծանրութիւն եւ եթէ լաւ ձեւաւորեալ է կրնայ 10 լիպրա մ'աւ աւելի կշռել առանց ցուցընելու:

Եթէ թեւերը տարածելու ըլլայ՝ մէկ միջամատի ծայրէն մինչեւ միւս միջամատի ծայրը, պէտք է 65 մատ չափէ, այսինքն ճիշտ իր հասակին չափը: Զե-

ռաց մեծութիւնը պէտք է ըլլայ հասակին մէկ տասներորդը, ոտքերը մէկ եօթներորդը եւ կուրծքին տարածութիւնը նոյնպէս հասակի մէկ հինգերորդը:

Ոտից բարձունքէն (քալչա) մինչեւ ոտից տակը (տապան) պէտք է ըլլայ ամբողջ հասակին կէսը եւ ծունկերն ալ կիսոյն կէսը:

Արմուկէն (տիրսէկ) մինչեւ միջին մատին ծայրը եւ նոյնպէս արմուկէն մինչեւ կունակին մէջտեղը պէտք է հասար ըլլան:

Այս հասակով կնոջ մը մէջքի չըջանակը պէտք ըլլայ 24 մատ (61 սանթիմ) եւ կուրծքին չըջանակը՝ 34 մատ (86 1/2 սանթիմ) եթէ թեւերուն տակէն չափուի, եւ 45 մատ (109 սանթիմ) եթէ թեւերուն վրայէն չափուի:

Յանգղիականէ

ՊԱՐԱՊՈՅ ԺԱՄԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Տղու նման պարզութեան եւ անմեղութեան նկարագիրն ունեցող դէմք մը կուզեմ տեսնել. դիտէ ան մարդը որ նաբօլէօն մ'աւրել տալով փոխարէն 5 մէծիտ եւ 7 1/2 ղուրուշ կստանայ:

Ես չուն մ'ունէի անանկ ուշիմ ուրուն նմանը չի գտնուիր, մարդը հեռուէն կը ճանչնար. շնորհքով մարդոց բնաւ բան մը չէր ըներ, բայց սրիկա մը տեսնելուն պէս վրան կը վազէր ու խերը կանխէր:

Էյ ո՛ր է հիմա:

Քովս չէ, օր մը կատղեր էր՝ ոտքս խածաւ ես ալ բարկացայ ուրիշի մը ծախեցի:

Մաքրասէր սիկիլի ծառայիկն՝ որ կերակուրը կը քերէր: Ծօ ձեռքդ կերակուրին մէջ է մտեր:

Ծառան. Բան մը չէ հանրմ, իմ ձեռքս չերիր:

Պարոն Անեստան: Ի՞նչ գեղեցիկ ակունքներ ունի սա տիկինը:

Օրիորդ Սուրբեղուն: Այո՛, բայց ասկից առաջ ունեցածները աւելի գեղեցիկ էին:

Մարգուն մէկը փողոցէն քսակ մը կը գտնէ, եւ կ'ազդարարէ լրագրաց միջոցաւ թէ կորսնցունողը կրնայ իրմէն ստանալ զայն: Ութ օրուան մէջ 44 հոգի կը ներկայանան, ամենքն ալ քսակնին կորուսած ըլլալին յայտնելով:

Մարգուն գտածը 430 դահեկան էր. բայց եկողներուն կը հարցնէր, «միթէ՞ կորսնցուցած քսակդ ճիշդ 670 դրուշ կը պարունակէր»:

Երեսունեւվեց հոգի պատասխանեցին թէ «այո, այնպէս է»:

«Ուրեմն իմ գտած քսակս ձերը չէ՞» ըսելով կը ճամբէ զամենքն ալ:

Հօրաս վէրնէ՛ երեւելի Գաղիացի պատկերհանը, ի սկզբան մինչդեռ համբաւ չէր ստացած իւր արհեստին մէջ, հրաման ստացաւ նկարել 1... դքսուհւոյն պատկերը, յորմէ սակայն գոհ չեղան ազնուական տիկնոջ բարեկամները, որք յայտարարեցին թէ բնաւ չի նմանիր իրեն:

Պատկերհանը բնականաբար հակառակ կարծիք ունէր եւ շատ տրտմեցաւ, քանզի այլ եւս չալիտի կրնար յուսալ բարձր դասու պաշտպանութեան՝ որուն կակնկալէր այս գործոյն պատճառաւ:

«Մի վշտանար, ըսաւ իրեն բարեկամներէն մէկը, ես բաւական փորձառութիւն ունիմ պակասութիւն գտնել ուզող այդ անգէտներու մասին որք մէկը վար կը զարնեն միմիայն համբաւ մը հանած չըլլալուն համար:

Գործը ինձ յանձնէ, ես վաղը իրենց կը ներկայանամ իբր մասնագէտ եւ խնդիրը կը կարգադրեմ»:

Պատկերհանը իսկոյն գործը յանձնեց իր բարեկամին. սա հոգ տարած էր նախապէս իմանալու թէ դքսուհին չնիկ մ'ունի գոր շատ կը սիրէ եւ մինչեւ անգամ կը սլաքնէ, ուստի անոր համեմատ իր յատակագիծն պատրաստելով ներկայացաւ դքսուհւոյն եւ խնդրեց պատկերն տեսնել: Պատկերը՝ որ պէտք է խոստովանիլ թէ բնաւ պակաս մը չունէր, բերուելով ցոյց տրուեցաւ, որոյ վերայ այնչափ գովեստիւք խոսեցաւ մասնագէտը, որ ստիպուեցաւ տաք վէճի մը բռնուիլ դքսուհւոյն բարեկամացն հետ, որք ներկայ էին նաեւ նոյն պահուն:

Վէճը վերջացնելու համար առաջարկուեցաւ անկողնակալ մէկու մը դիմել, ուստի մեր բարեկամին կողմանէ իբրեւ որոշող մէկն առաջարկուեցաւ իբրեւ որոշող մէկն, որոյ վերայ ամեն ոք համաձայնելով Ամասիս՝ որ չնիկին անունն էր, սենեակի բերուեցաւ: Մինչ պատկերը շանը առաջ դրուեցաւ՝ նա սկսաւ անմիջապէս իր պոչը շարժել եւ մեծ հաճոյք ցոյց տալով ցատկոտել պատկերին վրայ եւ լղել զանի: Աւելի լո՛ւնչ փաստ կը պակսէր պատկերին կատարեալ նմանութեանը վրայ. բոլոր հակառակութիւնք դադրեցան եւ անտիքիչ միջոցի մը մէջ վէրնէ մեծ համբաւ վատկեցաւ:

Գալով մեր մասնագէտին՝ նա խնդաց իր քթին տակէն եւ իրաւունք ալ ունէր խնդալու, քանզի նա՝ եթէ բոլոր այն ինքնահաւան մեծ անձնաւորութիւնները խենդի տեղ դնելով, գործը կարգին դրած չըլլար՝ այսինքն դքսուհւոյն սպասաւորին ապստարած չըլլար (հարկաւ մտածողութեամբ մը) պատկերն նախապէս խոզի իւղով օծելու, իրաւունք մը ոտնակոխ պիտի ըլլար:

Քրօնիֆ Տէր Գայր

Բարիկ 27 Մարտ 1888

Սիրելի հայր իմ

Մտածէ՛ անգամ մը թէ՛ ինչ դժբաղդութեան հանդիպեցայ, երէկ գիշեր տուն դարձած պահուս քսակս կորսընցուցի, որ 20 նաբօլէօն կը պարունակէր, ուստի կը խնդրեմ որ այս գումարս ալ բացէն ղրկես ապրիլ ամսականիս հետ մէկտեղ:

Քոյդ հարազատ
Ա.ՆԹ.ՈՒՍ.Ն

Սիրելիք իմ Անտոն

Ուրախութեամբ տեսայ որ սորվեր ես խնայողութիւն ընել եւ ստակ աւելցնել, բայց դժբաղդաբար չես կրցեր ապահով տեղ մը պահել, վասնորոյ այլ եւս ամսական՝ միայն 10 ոսկի կը ղըրկեմ զոր կստանաս ներփակեալ փոխանակագրով, իսկ մնացած մասը ես կը պահեմ հոս ապահովապէս քեզի համար:

Խնամատար հայրդ
Կ. Պօլիս 1 Ապրիլ 1888 * * *

Գերմանացի զինուորական մը՝ որ ժամանակին իբրեւ զօրաւոր մարդ մեծ համբաւ ունէր, խոր ծերութեանը ժամանակ տկարանալով կը պարտաւորի բժիշկ կանչել: Երբ բժիշկը անկողնին քով նստաւ աթոռի մը վրայ հիւանդութիւնը հասկնալու համար, ծերուկը սկսաւ գանգատիլ իր տկարութենէն, «ոհ տօքթօր, չէք գիտեր թէ որչափ տկարացեր եմ. բոլոր զօրութիւնս գացած է, հիմա սա վեր վերցուցած տտենս» այս ըսելով soфporին նսած արողը կը բռնէ աջ ձեռքով եւ պարունակութեամբը հանդերձ վեր կը վերցնէ. «ահա խերիկս կ'անիծուի»:

Անցեալները նոր թատրոնի մէջ Գաղիերէն կատակերգութիւն մը ներկայացուած ատեն, գետնի թուաւոր նստա-

րաններուն վրայ գտնուող մէկը բարկութեամբ կ'ըսէր քովին «պարոն, ինչ է աս, միշտ ինձ կը նայիս ու կը խնդաս, միթէ արտառոց բան մը կը տեսնամ վրաս»: «Ներեցէք պարոն» պատասխանեց միւսը «ես գաղիերէն չգիտեմ, եւ չեմ հասկնար ինչ որ կ'ըսեն տեսարանին վրայ, ուստի ձեզի կը նայիմ եւ ձեր խնդացած ատեն ես ալ կը խնդամ»: Յետոյ երկուքը բարեկամ եղան:

ԹԱՐՄ ԿԱՐԱԳ

Տուփը 5 ղուրու

Եւրոպացիք ընդհանրապէս կարագ կը գործածեն նախաճաշի, կարագն՝ իր սննդարար եւ առողջարար յատկութիւններովն, յարմարագոյն առաւօտեայ ուտեստն է ընտանեաց եւ մանաւանդ տղայոց եւ տկար անձանց համար, սակայն պէտք է միշտ ընտիր եւ անարատը գործածել, ինչ որ դժուար է գտնել:

Ագարակի մը անօրինութեան հետ մասնաւոր կարգադրութիւն եղած է որ ամեն շաբթու թարմ կարագ պիտի ղրկէ աստ ծախուելու համար, ուստի կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան որ ուզողը կրնայ անարատ, ընտիր եւ թարմ կարագ ստանալ ի Ղալաթիա, Քիւրէքճիլէր, Զիվէր-Պէյ-Խան թիւ 14 «Տնտես»ի գրասենեակէն եւ կամ Արեւելեան Տնտեսական Միութեան հաւաքիչներուն ձեռքէն, ի գին 5 ղրուչի հարիւր տրամնոց մէկ տուփը:

ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ ԳԵՂԵՑԻԿ ԽՕՍՔԵՐՈՒ

— Երջանկութիւնը՝ սա ունի անբարոյական որ սոսկալի կերպով եսասէր կընէ զմարդ:

— Մարդ մ'որքան ալ վեհանձն ըլլայ՝ երբ կը սիրէ և կը սիրուի ալ մարդ-

կուլթիւնը գոյութիւն չունի իրեն համար, ամէն բան կը կեդրոնանայ գինքը հմայող կնոջ վրայ:

— Մարգարէն ընտելեամբ այնչափ սահմանաւոր էակ մ'է, որ իր էութեան ոչ սկիզբը եւ ոչ վախճանը կարող է հասկնալ:

Կհօրե

— Մարգիկ կան որք՝ սիրոյ մէջ կը ջանան կարելի եղածին չափ յառաջանալ, որոց համար ամեն միջոցներն ալ լաւ են, բաւ է որ շուտափոյթ նպատակին հասցնեն:

— Ազնուութիւնն յառաջ կուգայ ոչ այնքան տոհմէ որքան հոգւոյ սրբութենէ:

— Այլսարհի մէջ մարդ իւր պատշաճ եւ վայելուչ դատածը չընէր. ուրիշներուն ըրածը կընէ: Չ'եմ գիտեր ո՞վ կուտայ մղումը կամ յ'ուստ կուգայ օրինակը:

— Բարքերը նորածնութեանց կը նմանին, անծանօթ մը կը կերպարանափոխէ՝ զայն, ամեն մարդ կը հետեւի անոնց:

— Ապականեալ աղբիւրէ մը երբէք վճիտ բան մը դուրս չ'ելներ:

— Հայրենասիրութիւնը պատուոյ նման ամեն երկրի մէջ կայ:

— Պատմութիւնը փորձառութեան շարունակութիւնն է, մէկը լնացածին պէս միւսը կըսկսի առաջինին բոլորովին հակառակ:

— Երկու տեսակ անձնաւորութիւնք կան որոնց յաղթել կարելի չ'է՝ երբ իրենց կարծիքէն չ'ըլլաւ « Արք... եւ կանայք »:

— Երանելի եւ յաջողակ մարգիկ են անոնք որք գիտեն ինքզինքնին փափաքելի ընել:

— Իտալական յոյժ գեղեցիկ աղօթք մը կայ որ կըսէ.

« Աստուած, մի թողուր ինձ որ կարգուիմ,

« Եթէ կարգուիմ, մի թողուր որ կնոջմէս խաբուիմ.

« Եթէ կնոջմէս խաբուիմ, մի թողուր որ զայն նշմարեմ.

« Եթէ զայն նշմարեմ այնպէս ըրէ որ հոգս չ'ըլլայ »:

— Սպասել գիտցողին ամեն բան ժամանակին կուգայ:

— Կենաց մէջ տխմար բաներն են որք կը հասկցուին:

— Մարդ հպարտանալու իրաւունք կունենայ երբ ուրիշներէն առաջ նըշմարէ թէ տաղանդի տէր է:

— Մեր սրտին համար ի՞նչ է աշխարհս առանց սիրոյ: — Առանց լուսոյ մոգական լապտեր մը:

— Զուարթութիւնը կենաց նպատակը չ'է:

— Դիւանագիտաց գէնքը գրիչն է եւ ոչ թէ սուրը:

— Ունայնամտութեան գինովութիւնըն ալ՝ ոգելից ըմպելեաց գինովութեան նման մահաբեր է:

— Ապացոյցներու ճշմարտութիւնը չէ կարող կասկածանաց տեղի տալ:

— Անկեղծութիւնը ճարտարութեանց ամենէն յաջողակն է:

— Մրցումն արգելք չի ճանչնար:

— Անկումներ կան որ կը բարձրացունեն զմարդ, ինչպէս յաջողութիւններ կան որ կը տապալեն:

— Բնութեան մէջ մէկ ուղիղ գիծ կայ եւ հազարաւոր խոտորնակ գիծեր. մէկ միջոց կայ մաքուր ըլլալու եւ հազարաւոր՝ պիղծ ըլլալու:

— Թերեւս ճիշտ ըլլայ այն խօսքը թէ՛ պէտք չէ պետական մարդիկը դատել իրենց պաշտօնական յարաբերութիւններէն այլ իրենց անձնական վարքին բարոյականէն:

— Լաւագոյն կազմուածքը մարդուս իւր ունեցածն է, միայն թէ գիտնայ զայն գործածել:

— Տարիքոտ մարդիկ շատ անգամ խաբուած ըլլալուն՝ իրենց ըսածները ապացուցանելու համար չեն կարող յե-

նուլ իրենյ ըրածներուն :

— Իրեն անձին համար ազատութիւն խնդրել եւ ուրիշներուն զայն զլանալը բռնակալութեան յատկանիշն է :

— Պատմութիւնը պէտք է չի նուած ըլլայ հայրենասիրութեամբ այլ ճշմարտութեամբ :

— Առաքելութեան պզտիկ գործերն աւելի դժուար է կատարել քան թէ մեծերը, որովհետեւ զուրկ են փառքէ :

— Մեր յիմարութիւնները եւ մեր յանցանքները կրնանք չափել՝ անոնց մեր թշնամիներուն ազդած ուրախութենէն :

— Մարդ որչափ ծառայութիւն մատուցանելու մօտ ըլլայ՝ այնքան աւելի սպասելու է նախատուելու :

— Ստակին տուած վէրքը մահացու չ'է :

— Միջին կարգի մարդոց մեծագոյն մասը արկածներու խաղալիք են, եւ եղելութենէ մ'աւելի բարձր մտածելու կարողութիւն չունին :

Տ. ԶՊԱՆԵՍՆ

ԱԶԴ

ՏՕԳԹՕՐ Տ. ԷՆՖԻԷՃԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան, որ ամէն երկուշաբթի, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ չորաթորեքը առաւօտեան ժամը 4 էն մինչեւ վեց, Կօսքա թրամվէյի կայարանը 143 թիւ Կ. Պէրպէրեան էֆէնարի դեղարանը եւ նոյն օրերը ժամը 7-10 Հօճա Բաշա էսքի զապթիյէ փողոց Իզմիտ օթէլի մէջ գտնուելով իրեն գիմով հիւանդները կ'ընդունի եւ կը դարմանէ :

ԱՐՇԵՍՏԱԿԱՆ

ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԺԱՆԳԷ ՊԱՀՊԱՆԵԼ
Մեքենաներու փայլուն կամ բաց տե-

ղերը ժանգէ ապահով պահելու համար պէտք է՝ ձերմակ կամ դեղին մեղրամոմ հալեցնել այնչափ թերեմեկնի մէջ մինչեւ որ թանձր զանգուած մը գոյանայ, որով օծելու է մեքենային բաց կամ ձերմկցած տեղերը : Այս ծածկոյթը ժամանակէ մը ետքը աննշմարելի եւ անջնջելի կ'ըլլայ եւ երկար տեւ կը դիմանայ :

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԿԱՆԹԵՂ

Պայծառ ապակիէ երկայնաձեւ շիշի մը մէջ ոլուան (պէգէլիա) հատի մը մեծութեամբ փոսփոր դնելով, շիշ տաքցնելու է կամաց կամաց որ չի ճաթի, յետոյ մինչեւ երկու երրորդ մասը եռացած ձէթ լեցնելու եւ լաւ մը բերանը գոցելու է :

Երբ գործածել ուզուի՝ պէտք է բերանը բանալ որպէս զի օդ մտնէ շիշին մէջ : Ետոյ խցանը գոցելով բաւական պայծառութեամբ լոյս մը կը սփռէ՝ ժամացուցին սլաքները եւ մուտ սենեկին մէջ առարկաները որոշելու չափ : Երբ լոյսը նուազի՝ խցանը քիչ մը դարձեալ բանալու է : Եթէ սենեակը ցուրտ է՝ ձեռաց մէջ բռնելով շիշ տաքցնելու է խցանը բանալէ առաջ : Այս կանթեղը կրնայ վեց ամիս տեւել առանց նորոգուելու :

ԱՐԾԱԹ ԻՐԵՐՈՒ ՈՍԿԻ ԳՈՅՆ ՏԱԼ

Արծաթեայ առարկայի մը կրնայ գեղեցիկ ոսկի գոյն մը տրուիլ թաթխելով զայն ջրախառն ծծմբական թթուին (զաչ եաղը) մէջ, յորում պէտք է նախապէս հալեցնել մեծ քանակութեամբ երկաթի ժանգ :

ԿԱՊԱՐԱԳՐԶՈՎ, ՇԻՆՈՒԱԾ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ ԳԾԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼ

Ծրագիրներու վրայ կապարագրչով չի նուած գծագրութիւնները հաստա-

տեղու համար, նոր միջոց մ'է հետեւեալը. լուսանկարիչներու գործածած Կոլլոդիոնի (Collodion) մէջ 2% բնաճարպ (stéarine) դնելով, ոռոգելու է այս հեղանիւթով գծագրութիւնը, զոր պէտք է նախ տարածել ապակեոյ կամ

հարթ տախտակի վրայ: 10 ը կամ 15 վայրկեան յետոյ թուղթը կը չորնայ եւ կը ճերմկնայ ստանալով գեղեցիկ վայլ մը, այնուհետեւ եթէ հարկ ըլլայ կրնայ գծագրութիւնը լուսցուիլ ջրով առանց աւրուելու:

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ԱՆԴԱՄՈՅ ԱՐԵՒԵԼ. ՏՆՏԵՍ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Ալիքսանեան	Մկրտիչ էֆէնտի	Գործակատար վաճառականի
Բաբաթօրուլօ	Անասթաս »	Ատաղձավաճառ.
Գալֆաեան հճի.	Մարտիրոս »	Խանութպան
Գասէվէթեան	Տիգրան »	Ատաղձագործ
Գարազաշեան	Մէօհրուպէ Տիկին	
Գոլչաքեան	Աննա »	
Էտհէմ	Իսլահիմ էֆէնտի	Երկրաչափ Յ ^{րդ} Քաղաքապետութեան
Իսլահիմ	Էտհէմ »	Պայթար պինպաշը Սպարապետութեան
Իսլահիմ	Ճէմալ »	Հաշուակալ եկամտից Յ ^{րդ} Քաղաքապետութ.
Իսթիմարաճեան	Համբարձում »	Իսթիմարաճի
Հաճեան	Անտօն »	Պաշտօնեայ ի մուքապէլաթ մուհարրիրլիկի
Հանխեան	Բաբել Մ. »	Հաշուակալ քարտուղար
Մանանեան	Միհրան Գ. »	Գործակատար մաքսային
Մարկոսեան	Պետրոս »	Կանթեղագործ
Մէհմէտ	Էմին »	Երկրաչափ Յ ^{րդ} Քաղաքապետութեան
Մէհմէտ	Մէմուռհ »	Քարտուղար Յ ^{րդ} Քաղաքապետութեան
Մէհմէտ	Րիզա »	Չափուչ Քաղաքապետական
Մէհմէտ	Պէսիմ »	Հաշուակալ Յ ^{րդ} Քաղաքապետութեան
Մուսթաֆա	Ղալիպ »	Հաշարապետ ծովային
Յակոբեան	Հռիփսիմէ Տիկին	
Շաքիր Պինի	Պէքիր էֆէնտի	Պաշտօնեայ
Պասմաճեան	Գարեգին »	Հազըրճի
Պոխճալըեան հճի	Նազարէթ »	Հազըրճի
Սիւլէյման	Րէամի »	Քէշիֆ մէմուրը
Փափազեան	Օհաննէս »	Դեղագործ
Քերէսթէճեան	Պօղոս »	Պաշտ. Բ. Դուռն Ա. գործոց նախարարու.

ՑՈՒՑԱԿ

Արեւելեան Տնտեսական Միութեան բաժանորդաց կողմանէ 1888 Մայիս 10է մինչեւ Թուրքի 10, որ է Միութեան Գ. տարւոյ 10, 11, 12, 13 եւ 14^{րդ} տեղի ունեցած հինգ չաբաթական վճարմանց ընդհանուր գումարն :

Թիւ անձի	Վ.հար. Ղ.րե.	Թիւ անձի	Վ.հար. Ղ.րե.	Թիւ անձի	Վ.հար. Ղ.րե.	Թիւ անձի	Վ.հար. Ղ.րե.	Թիւ անձի	Վ.հար. Ղ.րե.	Թիւ անձի	Վ.հար. Ղ.րե.
1	20	75	100	170	60	260	100	383	40	485	20
2	40	76	80	178	40	265	40	384	20	487	100
10	200	79	20	180	40	266	50	387	50	492	10
12	130	80	100	181	20	267	40	388	20	495	20
13	40	81	80	183	40	270	20	389	20	498	20
14	80	82	100	184	40	271	100	401	100	501	40
17	100	84	40	186	40	279	150	403	100	502	40
21	60	85	60	187	150	290	40	405	220	504	30
23	60	87	240	191	40	291	70	408	90	506	100
24	60	88	100	192	100	292	50	409	40	508	40
30	20	90	20	195	90	296	160	412	20	509	50
32	50	92	80	196	100	300	100	415	180	510	20
34	40	104	20	197	20	301	170	437	90	511	120
44	60	105	50	199	40	314	40	442	80	513	40
46	170	115	90	200	30	315	30	446	60	522	100
48	40	118	10	201	220	318	40	447	100	10940	
49	80	120	60	202	40	321	60	448	80		
50	40	126	80	206	300	325	80	451	20		
54	80	130	210	207	100	335	180	457	80		
57	30	132	40	220	100	337	100	460	50		
59	40	138	120	221	100	338	40	465	40		
64	40	144	80	222	40	344	40	467	20		
65	20	147	100	231	60	346	300	470	100		
66	60	148	40	241	40	355	20	474	80		
67	40	154	110	242	40	361	60	475	130		
69	60	161	40	247	40	367	40	476	40		
71	110	162	20	250	20	372	160	478	40		
72	110	163	30	257	20	374	10	479	20		